

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 27 Temmuz 2015
Sayı : 205

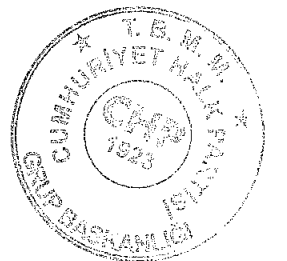
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

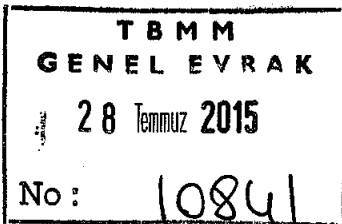
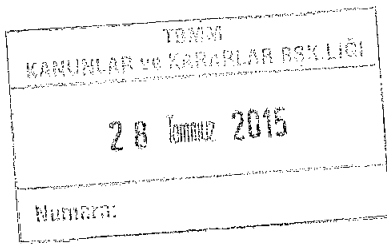
23/7/1965 Tarih ve 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununda Değişiklik Yapılması
Hakkında Kanun Teklifim ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Özgür ÖZEL
Başkanlık

Namık Havutca
Balıkesir Milletvekili

GEREKÇE

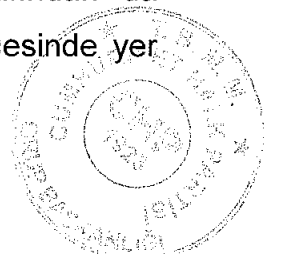
Anayasanın 128 ve 129'uncu maddelerindeki düzenleme ile kamu personel hukukuna ilişkin temel ilke ve kurallar oluşturulmuştur. Dar anlamda kamu görevlisi kavramı, genel olarak Anayasanın 128'inci maddesinde düzenlenmiş olan memur ve diğer kamu görevlilerinden oluşmaktadır. Bir başka ifade ile devletin siyasal yapısını oluşturan yasama ve yürütme organlarındaki görevliler ile özel hukuk hükümlerine tâbi olarak çalışanlar ve ödevliler dışındaki kamu görevlilerini kapsamaktadır.

Devlet Memurları Kanunu, memuru, 4'üncü maddesinde tanımlamaktadır. Buna göre: "mevcut kuruluş biçimine bakılmaksızın, devlet ve diğer kamu tüzel kişilerin genel idare esaslarına göre yürütülen aslî ve sürekli kamu hizmetlerini ifa ile görevlendirilenler, bu kanunun uygulanmasında memur sayılır".

Diğer yandan Anayasanın 68'inci maddesi yasaklama getiren bir hüküm içermektedir. Hukukun evrensel ilkelerine göre özgürlükler asıl ve esas, yasaklar ve sınırlamalar ise istisnadır.

Her ne kadar Anayasanın 68'inci maddesi "kamu kurum ve kuruluşlarının memur statüsündeki görevlileri, yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlileri siyasî partilere üye olamazlar" hükmünü getirmiş olsa da bu hüküm Anayasa'nın 90'ıncı maddesi ile çelişmektedir. 7/5/2004 tarih ve 5170 sayılı kanunun 7'inci maddesi ile 90'ıncı maddeye eklenen "Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası andlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası andlaşma hükümleri esas alınır" ifadesi ile uluslararası sözleşmeler; kanun üstü ve anayasa hükmü niteliği kazanmıştır. Bununla birlikte, 2004 yılında Anayasada yapılan değişiklikle 68'inci maddedeki hüküm uluslararası sözleşmelerle çelişmekte böylelikle iç hukukta uluslararası sözleşmelerin hükümleri geçerlilik kazanmaktadır.

Devlet memurlarının siyaset yapma hakkı ile ilgili olarak uluslararası sözleşmelere bakıldığında her şeyden önce Türkiye'nin imzaladığı ve TBMM tarafından da onaylanan Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 21'inci maddesinde yer alan;

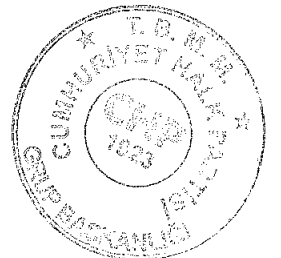

“1. Her şahıs, doğrudan doğruya veya serbestçe seçilmiş temsilciler vasıtasıyla, memleketin kamu işleri yönetimine katılmak hakkını haizdir.

2. Her şahıs memleketin kamu hizmetlerine eşitlikle girme hakkını haizdir.

3. Halkın iradesi kamu otoritesinin esasıdır; bu irade, gizli şekilde veya serbestliği sağlayacak muadil bir usul ile cereyan edecek, genel ve eşit oy verme yoluyla yapılacak olan devri ve dürüst seçimlerle ifade edilir.” hükümlerine uyulması hukuki bir zorunluluktur. Bununla birlikte, Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) 7 Haziran 1978 tarihli Kamu Hizmetinde Örgütlenme Hakkının Korunması Ve İstihdam Koşullarının Belirlenmesi Yöntemlerine İlişkin Sözleşmesi’nin 9’uncu maddesinde “Kamu görevlileri, diğer çalışanlar gibi yalnızca görevlerinin niteliğinden ve statülerinden kaynaklanan yükümlülüklerine bağlı olarak örgütlenme özgürlüğünün normal olarak uygulanması için gerekli kişisel ve siyasi haklardan yararlanacaklardır” hükmü yer almaktadır. Türkiye, 25 Kasım 1992 / 3848 Sayılı kanun ile bu sözleşmeye taraf olmuştur.

Bütün bu gerekçeler neticesinde, çalışma hayatının standartlarının yükseltilmesi, Türkiye’nin demokrasi, insan hakları ve özgürlükler ülkesi olması bakımından yeni yasal düzenlemeler yapması, yine anayasanın eşitlik ilkesiyle çelişen kanundaki düzenlemelerin yenilenmesi, bu düzenlemeler içerisinde de evrensel bir hak olarak kabul edilen memurlara siyaset hakkının verilmesi kaçınılmazdır. Bu kanun teklifi, 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu’nda yasaklamalar getiren maddelerde değişiklik yapılması suretiyle, mevzuatımızda çelişkili bir durumun düzeltilmesi, devletin siyasal yapısını oluşturan yasama ve yürütme organlarındaki görevlilerin de siyaset yapabilmesi haklarının verilmesini amaçlamaktadır.

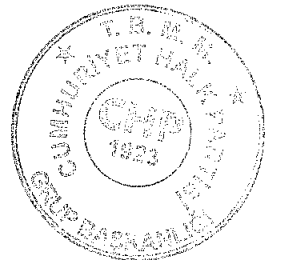
MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- “Devlet memurları siyasi partiye üye olamazlar”, “hiçbir şekilde siyasi ve ideolojik amaçlı beyanda ve eylemde bulunamazlar ve bu eylemlere katılamazlar” cümleleri ile “siyasi parti”, “siyasi düşünce” ifadeleri, madde metninden çıkartılarak, memurların siyaset yapma hakkını engelleyen düzenlemenin yürürlükten kalkması amaçlanmıştır.

MADDE 2 – Yürürlükteki maddenin birinci fıkrası D bendi ı) alt bendinde yer alan “siyasi düşünce” ifadesi ile “Herhangi bir siyasi parti yararına veya zararına fiilen faaliyette bulunmak” cümlesinin bulunduğu o) alt bendi, E bendinin de “siyasi partiye girmek” cümlesinin yer aldığı c) alt bendi kanun metninden çıkarılarak memurların siyaset yapma hakkını engelleyen düzenlemenin yürürlükten kalkması amaçlanmıştır.

MADDE 3- Yürürlük maddesidir.

MADDE 4- Yürütme maddesidir.

**23/7/1965 TARİH VE 657 SAYILI DEVLET MEMURLARI KANUNUNDA
DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun 7'inci maddesinin birinci fıkrasındaki, "siyasi partiye üye olamazlar", "hiçbir şekilde siyasi ve ideolojik amaçlı beyanda ve eylemde bulunamazlar ve bu eylemlere katılamazlar" cümleleri ile "siyasi parti", "siyasi düşünce" ifadeleri, madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 2- 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun 125'inci maddesinin birinci fıkrasının;

- I- D bendi, ı) alt bendindeki "siyasi düşünce" ifadesi,
- II- o) alt bendi,
- III- E bendi, c) alt bendi

madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 3- Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4- Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

